

Tvillinger med tre mødre

Av lektor Jon Kvalbein

Etter at flere land har åpnet for at to av samme kjønn kan få barn sammen, er det oppstått mange nye typer problemer som krever en rettslig avgjørelse. La meg vise til en sak som ble behandlet av England and Wales Court of Appeal 25. mars 2014. Den handler om tvillingjenter som vokser opp under svært komplekse familieforhold.

Historien starter i 90-årene. To lesbiske kvinner inngikk da et intimt samliv. Etter hvert ble forholdet mer kjølig. Men de to kvinnene fortsatte å dele hjem sammen til 2012. Mens forholdet mellom dem fortsatt var varmt, forsøkte den ene kvinnen (A) å bli gravid med egne egg og sæd fra en anonym donor. Dette mislyktes. Den andre kvinnen (B) tilbød seg da å hjelpe A. Flere av Bs egg ble befruktet ved prøverørsmetoden med sæd fra den samme anonyme donoren. Resultatet ble flere embryoer. Ett av disse ble implantert i livmoren til A, de andre ble nedfrosset. Resultatet var vellykket. A fødte tvillingjenter (T) som i dag er blitt 5 år gamle.

Illustrasjonsfoto

Men saken ble mer kompleks. B ønsket seg også barn. Noen av de originale embryoene var oppbevart, og et av disse ble implantert i kvinne B, hun som hadde donert egget sitt. Det resulterte i at hun fikk en datter (D), som ble født i november 2012. Kvinne B var nå både biologisk mor og fødselsmor til D. Datteren D har samme anonyme far som tvillingene T. Fordi D og T har samme biologiske mor og far, er de søsken. Men B er ikke den legale mor til tvillingene T, for ifølge loven er den kvinnen som føder barna – altså A – deres legale mor.

Forholdene ble ytterligere komplisert ved at kvinnen A siden inngikk partnerskap med en ny kvinne (C). C ble da innvilget foreldremyndighet over tvillingene sammen

med A, og C ble på den måten deres ikke-biologiske legale mor (medmor). Tvillingene kom da i den situasjon at deres biologiske mor B ikke hadde noen legale rettigheter i forhold til dem. Tvillingene hadde altså tre typer mødre: A som fødte dem, B som var deres biologiske mor, og C som ble medmor på et senere tidspunkt. Tvillingene må for øvrig vokse opp uten noen gang å kunne kjenne sin far og uten en mannlig omsorgsperson i hjemmet.

Illustrasjonsfoto

Forholdet mellom A og B var blitt meget konfliktfylt i 2012, slik at de flyttet fra hverandre. Rettsaken oppsto fordi den biologiske moren B ønsket å oppnå foreldremyndighet over tvillingene. B viste til at hun hadde bodd sammen med tvillingene mens var små. Hun hadde hatt et stort ansvar for oppdragelsen deres i en tid mens A prioriterte sitt yrkesliv. Tvillingene hadde kalt B for mamma. B var deres biologiske mor og mente at hun også psykologisk sett hadde fungert som deres mor. Selv om B nå levde adskilt fra A, ønsket hun foreldrerett og samværsrett til tvillingene.

Retten klarte ikke å finne en løsning som begge parter kunne godta. Retten uttrykte bekymring over at tvillingene må vokse opp under så vanskelige forhold. Phillippa Taylor som er leder av Christian Medical Fellowship i Storbritannia, har presentert og vurdert saken i en artikkel i *The Conservative Woman*. Hun viser til stor økning av antall barn født av kvinner i lesbiske forhold. Bare i 2011 fikk lesbiske par 426 barn på kunstig vis i England.

Nye familieformer er i ferd med å gi mange barn en vanskelig oppvekst. Allerede nå er det i mange land rettslige konflikter som dreier seg om hvem som har det økonomiske ansvaret for barna, hvem som har foreldrerett og samværsrett, og om barnas arverett i forhold til "foreldre" og "besteforeldre". De som har kjempet fram en utvidet ekteskapsdefinisjon og bruk av kunstig befruktning i lesbiske og homofile forhold i Norge, bør merke seg dette. ■